

hac ve kurban

Ahmet BALTACI

"İBRAHİM VE İSMAIL O BEYTİN TEMELLERİNİ YÜKSELTİRKEN (ŞÖYLE DUA EDİYORLARDI.) EY RABBİMİZ, BİZDEN (BU HİZMETİMİZİ) KABUL EYLE. ŞÜPHESİZ HAKKIYLA İŞİTEN VE EN İYİ BİLENSİN. EY RABBİMİZ, İKİMİZİ DE SANA TESLİMİYET VE BAĞLILIKTA DEVAM EDENLERDEN EYLE. SOYUMUZDAN DA (YALNIZ SANA İBADET EDEN) MÜSLÜMAN BİR ÜMMET (YETİŞTİR.) BİZE İBADET EDECEĞİMİZ YERLERİ (HAC AMELLERİNİ) GÖSTER VE TEVBEMİZİ KABUL EYLE. ÇÜNKÜ TEVBELERİ EN ÇOK KABUL EDEN VE (MÜMİNLERE) ACIYAN SENSİN."

İslâm'ın iki önemli bayramından biri de Kurban Bayramıdır. Bu bayram oruç gibi önemli bir ibadeti yerine getirdikten sonra yaptığımız Ramazan Bayramından 2 ay 10 gün gibi az bir süre sonra Allah'ın lütuflarına karşı malî fedakârlıklarında karıştığı bir takım şükran duygularımızın yerine getirildiği bir bayramdır. Kurban Bayramı, bütün müslümanlar tarafından karşılanmakla beraber, Mekke'de bulunanlar, Arafat'ta vakfe, Mina'da şeytan taşlama, kurban kesme, traş olma ve farz tavafı yapmak suretiyle bir takım ibadet yaparlar. Buna mukabil, kendi yurtlarında kalanlar ise, hep birlikte bayram namazı kılarlar ve içlerinden zengin olanlar kurban keserler. Gerek kutsal topraklarda bu günlerde toplanan milyonlarca insanın yaptığı hac ibadetinde ve gerekse kendi ülkesinde kalıpta bayram namazı kılmak ve kurban kesmek suretiyle Allah'ın sonsuz lütuflarına şükretmek isteyen müslümanların yaptığı bu ibadetlerde Peygamberimizin büyük dedesi olan İbrahim (A.S.) ile oğlu İsmail (A.S.)' in derin hatıraları vardır. Yaptığımız ibadetlerimizde o zamandan günümüze kadar devam eden güzel adetlere devam edilmekte ve dolayısıyla o güzel hatıraları da tazelenmiş olmaktadır. Bilindiği gibi zemzem çıkışı o zaman olmuş; Safa ile Merve tepeleri arasında ilk defa Sa'y o zaman yapılmış; Kabe, o zaman yeniden bina edilmişti. Bu önemli işi yaptıktan sonra baba ile oğul iki peygamberin duası Kur'an-ı Kerim'de şu şekilde belirtilmektedir. "İbrahim ve İsmail o beytin temellerini yükseltirken (şöyle dua ediyorlardı.) Ey Rabbimiz, bizden (bu hizmetimizi) kabul eyle. Şüphesiz hakkiyle işiten ve en iyi bilensin. Ey Rabbimiz, ikimizi de sana teslimiyet ve bağlılıkta devam edenlerden eyle. Soyumuzdan da (yalnız sana ibadet eden) müslüman bir ümmet (yetiştir.) Bize ibadet edeceğimiz yerleri (hac amellerini) göster ve tevbemizi kabul eyle. Çünkü tevbeleri en çok kabul eden ve (mü'- binlere) acıyan sensin." Bundan sonra İbrahim (A.S.)'a insanları haccetmek üzere Kâbeye çağırması emredilmiştir. Bu hususu bize haber veren ayet şöyledir: "(Ey İbrahim.) İnsanlar için haccı ilân et. Yaya ve uzak yoldan gelecek zavıf develerin üstünde sana gelsinler. Ta ki kendilerine ait menfaatleri görsünler..." Ayette de belirtildiği gibi, gerçekten haccın derin hikmetleri ve büyük faydaları vardır. Dünyanın çok çeşitli yerlerinden gelen türlü kıyafet, renk ve dildeki insanların biraraya gelişi, İslâmın birlik, beraberlik, eşitlik ve adaletle verdiği önemi en güzel bir şekilde ortaya koymaktadır. İçtimai mevkii ve zenginlik durumu ne olursa olsun herkes, aynı kıyafeti giymekte ve aynı vazifeleri aynı anda yerine getirmektedir. Kefeni ve ölümü hatırlatan ihramlarıyla bütün hacıların Arafat'ta toplanıp dua etmeleri, yalvarıp istiğfar etmeleri ne ulvî bir manzardır. Öğle ve ikindi namazlarının, öğle vaktinde birlikte kılındığı o mübarek yerde milyonlarca el havaya kalkmış, gönüller Cenab-ı Hakka yönelmiş olarak yalvarmaktadır. Dünya ve ahiretle ilgili dilekler O'na sunulmakta; kendisinin, yakınlarının ve bütün din kardeşlerinin bağışlanması isteği gözyaşlarıyla tekrar edilmektedir. Mahşer alemini andıran bu manzara, öğle vaktinden itibaren güneş batıncaya kadar devam etmektedir. Akşam olunca bütün Arafat halkının aynı anca Müzdelife'ye doğru harekete geçtiğine, akşam ve yatsı namazlarını yatsı vaktinde orada kılip, aynı yerde gecelediklerine ş.r.hit olmaktayız. Sabah namazı İfa edilip peşinden Müzdelife Vakfesi yapılır yapılmaz bu defa Mina'ya doğru bütün hacıların sel gibi akmaya başladığı görülür. Hacıların en hareketli günü, Mina'daki geçirdiği

ilk bayram günüdür. O günün taşları atılacak, saçlar kesilecek, ihramlar çıkarılıp elbiseler giyilecek ve hacın farzlarından sonuncusu olan Ziyaret Tavafı yerine getirilmeye çalışılacak ve tekrar Mina'ya dönülecek... Oradaki vazifeler bayram günlerince devam edecek. Sonra Mekke'ye inilecek... Artık veda tavafını yapan kabileler memleketlerine doğru yola çıkacaklar.. Günahlarından arınmış insanlar, çoluk çocuğuna dönecek, işlerinin başına geçmek üzere kutsal topraklardan ayrılacaklar... Böylece uhrevi ve manevi manzaralardan sonra yeniden dünyaya dönüş başlayacaktır. Hacıların Müzdelife'de sabah namazı, vakfesi, duası, sonra da Mina'ya hareketi, bütün islâm alemindeki müslümanların camilere toplanıp sabah ve bayram namazlarını eda ettikleri zamana rastlamaktadır. Hacılar, Mina'da şükür kurbanlarını keserlerken diğer müslümanlar da kendi ülkelerinde kendi kurbanlarını kesmektedirler. Hepsi de Mina'daki ilk kesilen kurbanla ilgili hatıraları tazelemektedir. Kur'an-ı Kerim'in "Sâffat" sûresinde bu ilk kurban hadisesi anlatılmaktadır. İki Peygamber baba ve oğlunun Allah'a bağlılıkları, O'na ne pahasına olursa olsun itaat etmeleri ve Cenab-ı Hakkın onlara karşı lütfü göz yaşartıcı manzaralardır. Bu manzaraları dile getiren ayetlerin meâlleriyle hutbemizi bitirelim : "(İbrahim) Ey Rabbim, bana salihlerden (bir oğul) ihsan et (diye dua etti.) Biz de ona çok uysal bir oğul müjdesini verdik. Artık o, (babasının) yanında koşma çağına erince (babası): "Oğulcağızım, ben seni rüyamda kurban ederken görüyorum, bak artık ne düşünürsün?" dedi. (Oğlu da): "Babacığım, sana ne emredilmiş ise onu yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın." diye cevap verdi. Onların her ikisi de böylece (benim emrime) boyun eğdiler (ve İbrahim) onu alını üzerine yere yıktı. Biz Ona: "Ya İbrahim, rüyana sadakat gösterdin. Şüphesiz ki, biz, iyi hareket edenleri böyle mükâfatlandırırız, diye nida ettik. Hakikaten bu apaçık ve kesin bir imtihandı. Ona büyük bir kurbanlık fidye verdik. Sonra gelen (Peygamber ve ümmet) ler arasında ona (iyi bir nam) bıraktık. Selâm İbrahim'e. Biz iyi hareket edenleri işte böyle mükâfatlandırırız."

(Sâffat 100-110)